~~u fuqha hemm ħnejja. Ġewwa fiha hemm il-ħwat biex jaħslu l-ħwejjeġ fihom in-nisa, bħal ma hemm f'Għajn il-Ħammiem, barra l-Imdina, hawn Malta. Hemm ukoll qatgħa, maqtugħa u magħluqa, fejn *jistfew*, jiġifieri jinħaslu, biex jinħafrulhom dnubiethom, qabel ma jsellu l-Misilmin. Fuqha hemm mejdân bħal kanpnar tal-Għarab li minn fuqu jitla' jwedden ix-Xiħ tagħhom fix-xahar tar-Ramadan.~~

~~Minn hawn tara l-isbaħ dehra ta' Għajn Kârem. Jekk tħares lejn il-knisja (il-Għarab kienu jsemmuha Dejr il-Kebîr), tara quddiemek ġonna u fuq il-lemin, *Strada Rjali* li semmejt l-ewwel, u warajha l-iskola u mbagħad id-Dejr bis-saqaf aħmar u l-koppla tal-knisja sewda u l-kanpnar twil twil. Jekk ikun il-Ħadd, ħada l-kanpnar tara l-bandiera bajda bil-ħames slaleb ħomor, tperper mar-riħ. Mal-lemin, fuq djul il-għolja, għadd kbir ta' siġar u bejniethom knejjes żgħar u kmamar, fejn joqogħdu r-Raħbiet Russi. Iżjed 'il hemm, kanpnar ieħor qalb is-siġar ukoll, u żewġ knejjes, waħda fuq l-oħra, taż-Żjara tal-Madonna lil Santa Eliżabetta, u Dejr ieħor żgħir tal-Franġiskani wkoll. Warajk għoljiet bil-għelieqi u siġar u djar 'l hawn u 'l hemm, imdawrin bil-ħdura.~~

~~Dan huwa r-raħal ta' Għajn Kârem, fejn twieled San Ġwann, qiegħed mhux fil-qiegħ, imma fid-djul ta' ħofra bejn l-iġbla, magħmul minn djar u knejjes qalb is-siġar ta' kull ġens. Xi ħadd semmieħ: *Rokna mill-Ġenna*, u dan l-isem ma tistax tgħid li ma jixraqlux.~~

~~FRA MOSE' O.F.M.~~

IT-TIENI TAQSIMA — **IMĦABBA**

IL-PAJJIŻ TAL-QALB IMQADDSA TA' ĠESU'

Meta wieħed ikun għex għal xi żmien fl-Art Imqaddsa tal-Palestina, ikun għaraf it-toroq tagħha u żar dawk l-imkejjen hekk għeżież, li ma tistax tirfes fihom mingħajr ma tiftakar f'Ġesù, sew bħala tarbija ċkejkna għadha kemm titwieled, sew bħala tfajjel qed jikber fiż-żmien u fil-għerf, sew bħala raġel fil-ġabra ta' Nazzaret jew qalb il-kotra, daħkani jżiegħel bit-tfal żgħar jew imdagħdagħ joħodha mal-profanaturi tat-Tempju, jew fis-sebħ tat-Tabor jew qed imut fuq il-Kalvarju, f'dan il-każ, iva, il-Palestina, iktar mill-pajjiż ta' Ġesù, tidher quddiem għajnejna, *il-pajjiż tal-Qalb Imqaddsa ta' Ġesù*.

F'xi mkejjen tal-Palestina, ukoll il-lum, għadu donnu jinstema' l-ħoss u t-taħbit ta' dik il-Qalb għatxana ta' Ġesù għall-ġid ta' l-erwieħ. Jekk xi darba f'ħajtek, o qarrej, tmissek ix-xorti li tmur fl-Art Imqaddsa, nitolbok: mur żur, imma f'ġabra tar-ruħ, in-naħat tal-baħar tal-Galilija, u tara li donnok tilmaħ quddiem għajnejk dawk it-triqat bħal miżgħuda bin-nies li, għalkemm sa minn tlitt ijiem mingħajr mitrejqa, qegħdin jimxu wara Ġesù; u Ġesù, magħfus minn ħass ir-qiq f'qalbu, igħid: *"Misereor super turbam!"* U dan il-ħass fil-Qalb ta' Ġesù inti jidhirlek ukoll li tisimgħu hemm fejn Ġesù ħaddan it-tfal iż-żgħar u berikhom, hemm fejn b'għafsa ta' qalb ħares u wiegħġeb lil dak iż-żagħżugħ twajjeb li talbu jfissirlu x'għandu jagħmel biex jidħol fis-saltna tal-Mulej. U

xi ngħidu, imbagħad, jekk titla' fuq il-Għolja taż-Żebbuġ u fil-ġabra tar-ruħ tiftakar f'Ġesù minn hemm fuq iħares lejn Ġerusalemm imbikki marsus minn imħabbtu għal pajjiżu? jew hemm f'Betanja, ħdejn il-qabar ta' Lazzru "mqanqal f'ruħu, mifxul u mbikki, ' hekk li dawk ta' ma' dwaru mgħaġġbin bdew igħidu: "Ara kemm kien iħobbu"?

Ngħid għalija n-nifsi, fil-Palestina kollha m'hemmx triq, m'hemmx sqaq, m'hemmx rokna li ma tixhedx xi għamil ta' mħabba ta' l-Iben t'Alla magħmul bniedem. Fl-imkejjen kollha li fihom twieled u trabba, għex u ħadem, bata u miet, qam minn bejn l-imwiet u tela' s-Sema, ma tiltaqax ħlief biss ma tifkirijiet li juruk il-Qalb tiegħu magħsura bl-imħabba. Imma fost -l imkejjen kollha tal-Palestina l-iktar li jolqtuni u jġagħluni nisma', ukoll il-lum, it-taħbit ta' mħabba tal-Qalb ta' Ġesù huma s-Santwarji taċ-Ċenaklu, tal-Ġetsemani u tal-Kalvarju. Dawn huma tabilħaqq it-tliet santwarji li jagħqqdu "s-Sancta Sanctorum", għax fihom, iktar minn imkien ieħor, inħossu ċ-ċaqlieq ta' mħabba u ta' niket tal-Qalb ta' l-Iben t'Alla magħmul bniedem. Iċ-Ċenaklu, fejn il-Qalb ta' Ġesù mfawra bl-imħabba ħolqot l-imqaddsa Ewkaristija, li biha Ġesù baqa' jgħix fostna; il-Ġettsemani, fejn Ġesù ġarrab dik il-qalila tislita bejn ruħu u ġismu, u wara li għaraq l-għaraq taddemm, ruħu rebħet fuq laħmu; u l-Kalvarju mbagħad, fejn mill-ġerħa tal-lanza ta' Lonġinu xerred l-aħħar demm li kien baqgħalu f'ġismu, li bih ħasel ras l-ewwel bniedem, Adam, li l-Patrijarki, kif jingħad, kienu difnu fuq il-Golgota.

* * *

Santa Margerita Alocoque, il-maħbuba tal-Qalb ta' Ġesù, ħalliet bil-miktub: "F'jum il-festa ta' San Franġisk tas-sena 1686, Ġesù Kristu Sidna wrieni lil dan il-Qaddis f'dija ta' dawl li jgħammex u f'qagħda ta' ġieħ aqwa minn dik tal-qaddisin l-oħra mħabba l-ġibda kbira li kellu għall-passjoni tiegħu u mħabba li kien sawwar fih innifsu, b'mod l-iżjed ħaj, ix-xbiha tat-tbatijiet li huwa kien ġarrab. Għalhekk Ġesù Msallab, fil-waqt li għanieh bil-ħames ġrieħi mqaddsa tiegħu, *ħatru wkoll bħala wieħed mill-iktar miġjubin mill-Qalb Imqaddsa tiegħu u tah f'idejh setgħa kbira sabiex jaqla għall-bnedmin kotra kbira mill-meriti taddemm imqaddes li Huwa xerred, u tah f'idejh, biex ngħid hekk, li jqassam lill-oħrajn mit-teżor tal-grazzji divini.* U wara li Ġesù wrieni dawn il-ħwejjeġ kollha, dan l-Għarus tar-ruħ tiegħi, bħala sedqa ta' mħabbtu, *tagħni bħala mexxej tiegħi lil San Franġisk, sabiex huwa jgħinni u jmexxini qalb it-tbatijiet u n-niket li magħhom niltaqa' ma' tul ħajti.*

* * *

Jekk il-ġibda u l-imħabba ta' iben ma jgħamxulix għajnejja, ikolli ngħid kien l-Ispirtu ta' San Franġisk, dejjem ħaj fil-patrijiet uliedu, li ħoloq ma' tul is-sekoli kollha, ukoll qabel ma ġraw ir-revelazzjonijiet ta' Paray-le-Monial, dik il-fwieħa ta' qima serafika lejn il-Qalb Imqaddsa ta' Ġesù fl-Ordni Franġiskan.

Jekk il-ġibda u l-imħabba ta' iben ma jagħmxulix għajnejja, ikolli ngħid: Kienet l-imħabba tal-Qalb Imqaddsa ta' Ġesù għall-Patrijarka San Franġisk Missierna, li qalgħet u tat lilna wliedu l-għoli ġieħ li niġu magħżulin fost hekk oħrajn, u mqegħdin biex inħarsu, nindukraw u nżommu għall-Knisja Kattolika l-veru u kbir santwarju tal-Qalb ta' Ġesù, li huma s-Santwarji Mqaddsa tal-Palestina.